

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Václavem Trajerem, v právní věci **žalobce: J. Ch.**, bytem „X“, proti **žalované: České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem v Praze 5, ul. Křížová č.p. 25, PSČ 225 08, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 20.11.2009, č. „X“, o povinnosti vrátit přeplatek na starobním důchodu,

t a k t o :

- I.** Žaloba se zamítá.
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhal přezkoumání zákonnosti napadeného rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 20.11.2009, č. „X“, kterým bylo rozhodnuto, že žalobce je povinen vrátit přeplatek na starobním důchodu v částce 149 296,- Kč do 15 dnů od právní moci rozhodnutí.

Žalobce v podané žalobě uvedl, že v době po podání žádosti o starobní důchod před jeho přiznáním utrpěl těžký pracovní úraz. Následky tohoto úrazu doposud pociťuje a je pod dozorem lékařů. Uvedl, že po dobu zhruba 9 týdnů byl upoután v nemocnici na lůžku, byl v bezvědomí a šoku. Nemohl tuto událost nahlásit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení. O takové povinnosti ani nevěděl. Domníval se, že když se jedná o pracovní úraz, má na starobní důchod současně s nemocenskou nárok. Trvá na tom, že není jeho vinou, že mu byl přiznaný důchod vyplácen. Poukázal na skutečnost, že vždy ke konci měsíce prostřednictvím rodinných příslušníků odevzdával potvrzení o pokračování pracovní neschopnosti. Na zadní straně tohoto potvrzení pravdivě uváděl, že pobírá starobní důchod. Vůbec jej nenapadlo, že by mu starobní důchod neměl náležet. Domnívá se, že předmětná částka by neměla být vymáhána na něm, ale na příslušném pracovníkovi, který neoprávněnou výplatu důchodu zavinil. Rovněž poukazuje na skutečnost, že v napadeném rozhodnutí je

nesprávně uvedena doba pobírání nemocenských dávek. Uvedl, že nemocenské dávky pobíral pouze do 2.10.2009, kdy mu byla ukončena pracovní neschopnost. Od 5.10.2009 čerpal řádnou dovolenou.

Žalovaná ve svém písemném vyjádření k žalobě navrhla zamítnutí žaloby v plném rozsahu.

Žalovaná uvedla, že žalobce prostřednictvím Okresní správy sociálního zabezpečení Děčín uplatnil dne 11.9.2008 žádost o starobní důchod. Následně dne 3.10.2008 žalovaná vydala rozhodnutí, kterým byl žalobci starobní důchod od 27.9.2008 přiznán. Současně mu byla zařízena jeho výplata. Dne 18.9.2009 žalovaná obdržela přípis Okresní správy sociálního zabezpečení Děčín, kterým jí bylo sděleno, že žalobce pobírá od 18.9.2008 nemocenské dávky (podpůrčí doba skončila dne 2.10.2009). Tato skutečnost byla potvrzena přiloženým potvrzením výplaty nemocenských dávek od zaměstnavatele žalobce – Bohemia Cargo s.r.o.

Žalovaná s odkazem na § 65 odst. 2 zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v rozhodném znění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), uvedla, že starobní důchod se nevyplácí po dobu poskytování nemocenského přiznaného na podkladě nemocenského pojištění (péče) z doby před vznikem nároku na výplatu důchodu. Dále poukázala na ustanovení § 118 odst. 2 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „ZOP“), kde je uvedeno, že jestliže byl občanu vyplácen starobní důchod a nebyly přitom splněny podmínky stanovené zákonem o důchodovém pojištění pro výplatu tohoto starobního důchodu, má plátce důchodu vůči tomuto občanu nárok na vrácení těch vyplacených částek starobního důchodu, které mu nenáležely.

Žalovaná trvá na tom, že v době od 27.9.2008 do 7.1.2009 byl žalobci vyplácen starobní důchod ve výši 11 926,- Kč měsíčně a v době od 8.1.2009 do 2.10.2009 ve výši 12 356,- Kč měsíčně, ačkoliv mu v uvedených obdobích nenáležel.

Žalobce při jednání soudu přednesl žalobu shodně jako v jejím písemném vyhotovení. Dále zdůraznil, že v srpnu 2008 požádal o starobní důchod. Dne 18.9.2008 se mu stal vážný pracovní úraz, kdy strávil téměř 3 měsíce v nemocnici. Na jeho dotaz mu v listopadu lékař sdělil, že i jako pracující důchodce v případě pracovního úrazu má nárok na nemocenskou a všechny ostatní dávky i po třetím měsíci nemoci. Starobní důchod mu byl přiznán zpětně ode dne 27.9.2008. Zdůraznil, že vždy ke konci měsíce při odevzdávání „lístku na peníze“ řádně na tomto lístku označil, že pobírá starobní důchod. Po obdržení napadeného rozhodnutí se cítil být uražen, protože podle jeho názoru neporušil žádnou svoji povinnost a neměl v úmyslu se nějak obohacovat. V současnosti pobírá důchod i mzdu. Přesto se cítí napadeným rozhodnutím poškozen. Uvedl, že v otázce důchodového pojištění se spolehl na tvrzení ošetřujícího lékaře a kolegyn ze mzdové účtárny. Domnívá se, že eventuelní škodu vzniklou žalované by měl uhradit ten pracovník, který neoprávněnou výplatu důchodu zavinil. Neměl by být přeplatek vymáhán na něm, neboť on přijímal důchod v dobré víře. Žalobce uvedl, že žalovanou požadovaný přeplatek ve výši 149 296,- Kč pravděpodobně odpovídá vyplaceným důchodům. Dále poznamenal, že výplata nemocenské byla ukončena dne 2.10.2009 a pak si vybral měsíc řádné dovolené. V napadeném rozhodnutí je však uvedeno, že pobíral nemocenské dávky od 18.9.2008 do 2.11.2009.

Pověřená pracovnice žalovaného při tomtéž jednání odkázala na písemné vyjádření k žalobě. Dále zdůraznila, že dávky nemocenské byly skutečně vypláceny pouze do 2.10.2009 a v částce požadovaného přeplatku je zahrnut vyplacený starobní důchod pouze do 2.10.2009

a nikoli do 2.11.2009. Trvá na tom, že důvod navrácení přeplatku odpovídá ustanovení § 118a odst. 2 ZOP. Dále předložila soupis jednotlivých vyplacených důchodových splátek, které v souhrnu tvoří žalovanou požadovaný přeplatek ve výši 149 296,- Kč. Dále uvedla, že k nesprávnému vyplácení důchodu nemohlo dojít v důsledku pochybení pracovníků žalované, neboť plátcem nemocenské nebyla žádná okresní správa sociálního zabezpečení ani žalovaná, ale plátcem nemocenské byl zaměstnavatel. Žalovaná tedy o výplatě nemocenské ze své úřední činnosti nemohla získat žádný poznatek. Na celý případ se přišlo pouze v důsledku toho, že na okresní správu sociálního zabezpečení přišla žádost žalobce o prodloužení podpůrní doby. V důsledku toho se přišlo na to, že pobírá nemocenskou současně se starobním důchodem. Pověřená pracovnice žalované při jednání zdůraznila, že jediným, po kom je možné požadovat vrácení neoprávněně vyplaceného starobního důchodu, je žalobce.

Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení vedeném podle části třetí prvního dílu hlavy druhé zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ust. § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s.ř.s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s.ř.s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s.ř.s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

V daném konkrétním případě není sporu mezi účastníky o samotném skutkovém stavu ani o výši částky vyplacených důchodů za období od 27.9.2008 do 2.10.2009, která činí 149 296,- Kč. Spor je výslovně o skutečnosti, zda je žalobce v souladu s právními předpisy povinen vrátit uvedenou částku jako přeplatek na starobním důchodu, který vznikl v důsledku výplaty důchodu v situaci, kdy nebyly splněny podmínky pro výplatu takového důchodu.

V ustanovení § 65 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění v rozhodném znění je uvedeno, že starobní důchod se nevyplácí po dobu poskytování nemocenského přiznaného na podkladě nemocenského pojištění (péče) z doby před vznikem nároku na výplatu důchodu. Jak již bylo výše uvedeno mezi účastníky je nesporné, že dne 18.9.2008 se stal žalobci těžký pracovní úraz. Z obsahu správního spisu vyplývá, že žalobce požádal dne 11.9.2008 o přiznání starobního důchodu. V souladu se skutečným stavem v žádosti uvedl, že není v době podání žádosti v pracovní neschopnosti. Starobní důchod byl v souladu s jeho žádostí žalobci dne 3.10.2008 přiznán zpětně od 27.9.2008. Datum 27.9.2008 je nutno považovat za datum vzniku nároku žalobce na výplatu důchodu.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že počátek vyplácení nemocenského (pracovní úraz) předcházel v daném případě nejen den rozhodnutí o přiznání starobního důchodu ale i den, od kterého byl žalobci důchod přiznán. S ohledem na uvedenou skutečnost tedy došlo k naplnění ustanovení § 65 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění a podobu poskytování nemocenského přiznaného na podkladě nemocenského pojištění z doby před vznikem nároku na výplatu důchodu neměl být žalobci starobní důchod vyplácen.

V ustanovení § 118a odst. 2 ZOP je mimo jiné uvedeno, že jestliže byl občanu vyplácen starobní důchod a nebyly přitom splněny podmínky stanovené zákonem

o důchodovém pojištění pro výplatu tohoto důchodu, má plátce důchodu vůči tomuto občanu nárok na vrácení těch vyplacených částek starobního důchodu, které nenáležely. Přestože poznámka u tohoto ustanovení odkazuje pod čarou na ustanovení § 37 zákona o důchodovém pojištění, je nutno toto ustanovení vztáhnout i na další případy, kdy byl vyplácen starobní důchod a nebyly splněny podmínky pro výplatu tohoto důchodu, tedy i případy naplňující ustanovení § 65 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění.

Ustanovení § 118a odst. 2 ZOP zakládá objektivní odpovědnost příjemce dávky starobního důchodu, jemuž byl vyplacen a pro něhož nebyly splněny podmínky stanovené zákonem o důchodovém pojištění po výplatu tohoto důchodu. Příjemce takto vypláceného starobního důchodu je povinen vyplacené částky starobního důchodu, které mu nenáležely, vrátit. Vznik povinnosti k úhradě přeplatku je zde spojen s výše uvedenou hmotněprávní úpravou obsaženou v § 65 zákona o důchodovém pojištění. Záměrem hmotněprávní úpravy bylo zabránit souběhu výplaty nemocenského a starobního důchodu bez ohledu na subjektivní stránku věci, a tedy bez ohledu na zavinění. Odpovědnost příjemce důchodu je proto v tomto případě konstruována jako odpovědnost objektivní. Ustanovení § 118a odst. 2 ZOP nezná ani žádné liberační důvody, které by mohly být případnou příčinou zproštění této objektivní právní odpovědnosti. Obdobně judikoval i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 30.1.2004, č.j. 5 Ads 16/2003-40, který byl publikován ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod číslem 679/2005.

Vzhledem k výše uvedenému tedy dospěl soud k závěru, že žalovaná postupovala v souladu s právní úpravou, pokud uložila žalobci povinnost vrátit přeplatek na starobním důchodu v částce 149 296,- Kč za období od 18.9.2008 do 2.10.2009, kdy pobíral souběžně se starobním důchodem dávku nemocenského přiznaného na podkladě nemocenského pojištění (péče) z doby před vznikem nároku na výplatu důchodu.

Je nutno zdůraznit, že v daném případě se nejedná o žádnou sankci či pokutu ve vztahu k žalobci, ale jde pouze a výhradně o uložení povinnosti vrátit vyplacený starobní důchod ve výši, ve které neměl být vyplacen. Dále soud poznamenává, že přestože může být velice zatěžující vracet s časovým odstupem finanční prostředky, se kterým žalobce nakládal zřejmě v dobré víře jako s vlastními, právní úprava platná v rozhodné době neumožňuje tuto skutečnost žádným způsobem zohlednit.

Pro úplnost soud uvádí, že v písemném vyhotovení napadeného rozhodnutí je v první větě odůvodnění uvedeno, že žalobce pobíral dávky nemocenské v období od 18.9.2008 do 2.11.2009 (správně je pobíral pouze do 2.10.2009). V tomto případě se jedná o chybu v psaní, neboť na jiném místě odůvodnění již pracuje žalovaná se správným časovým obdobím končícím dne 2.10.2009. Rovněž výše částky odpovídající neoprávněně vyplacenému starobnímu důchodu odpovídá důchodu vyplacenému v období od 18.9.2008 do 2.10.2009. Jde tedy v daném případě o chybu v psaní, která v tomto konkrétním případě nemohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl soud k závěru, že žaloba je nedůvodná, a proto ji podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl. Současně v souladu s ust. § 60 odst. 1 věty první s.ř.s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce neměl ve věci úspěch a žalované žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti podle obsahu správního spisu vůbec nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Ústí nad Labem dne 16. dubna 2012

Mgr. Václav Trajer v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Iva Tovarová